

ROKOTIES PAGĀTNĒ

SESTĀ NODARBĪBA

Jaunbabilonijas impērija

Kad 612. gadā pirms Kristus kaldejs Nabopolasars un mēdieties Kīrs apvienojās un iznīcināja Ninivi; aizsākās Asīrijas impērijas pēdējais posms. Bija palikuši vien daži pretestības perēkļi. Ašuruballits, piemēram, ieņēma troni un mēģināja valdīt no Hāranas, kas atradās gandrīz 400 kilometru attālumā no Ninives uz rietumiem. Nabopolasars uzbruka Ašuruballitam 610. gadā pirms Kristus, bet viņš izbēga, atgriežoties nākamajā gadā ar jaunu atbalstu no Ēģiptes faraona Neho II. Viņi mēģināja atgūt Hāranu, bet viņu pretošanās sabruka Nabopolasara varas priekšā, un Asīrija pārstāja eksistēt kā pasaules politiskais spēks.

(Asīrieši kā tauta izdzīvoja, ziņas par viņiem bez grūtībām var atrast arī internetā. Daudzi pieņēma kristīgo ticību agrīnajos laikos, kad sludināja apustuļi. Lajards savā grāmatā “Ninive un tās drupas” daudz stāsta par savu pieredzi ar asīriešu kristiešiem. Asīriešu atlikums mūsdienās dzīvo Irākā, bet daudzi ir emigrējuši. Piemēram, apmēram 4000 asīriešu kristiešu dzīvo Sidnejā, Austrālijā.)

Pēc Hāranas sabrukšanas faraons Neho pēc Nabopolasara ierosinājuma ar savu armiju atkāpās uz Sīriju. Cīņa šajā rajonā turpinājās un kroņprincis Nebukadnēcars tajā spēlēja svarīgu lomu. 605. gadā pirms Kristus, kamēr saslimušais Nabopolasars atgriezās Babilonā¹, Nebukadnēcars triumfēja Karhemišas kaujā. Viņu pēdējā cīņa notika Hamatā ziemeļu Sīrijā, kur ēģiptieši tika pilnībā sakauti. Vidējo Austrumu pasaule tagad gulēja pie visuvareno kaldeju kājām. Bija dzimusi Jaunbabilonijas impērija!

BABILONIEŠI PAKĻAUJ JERUZĀLEMI

Uzvarošie babilonieši devās uz dienvidiem, pa ceļam aplencot Jeruzālemi. Viņu ierašanās nebija negaidīta. Jūdu ķēniņu Josiju, kurš ieņēma troni 8 gadu vecumā 639. gadā pirms Kristus, nogalināja faraons Neho II 609. gadā Megido, kad Josija centās aizturēt Neho, kurš bija ceļā pie Ašuruballita, lai palīdzētu viņam cīņā pret Nabopolasaru. Pēc Josijas nāves Jūdejas morālie standarti kļuva ļoti zemi, un pravieši brīdināja jūdu tautu par dievišķu atmaksu, kas sekos.

“Tāpēc bauslība kļuvusi maznozīmīga, un taisnība nekur nevar kļūt par uzvarētāju.” Tā sūdzējās pravietis Habakuks un brīdināja Jeruzālemes iedzīvotājus: “Jo redzi, Es atmodināšu kaldejus, skaudru, nežēlīgu un kustīgu tautu, kas ar mieru pat kājām doties līdz pašam zemes galam, lai iegūtu sev jaunas dzīves vietas, kas viņiem nepieder. Viss viņu pulks nāk, lai darītu varas darbus; kurp tie vērš savu skatu, tur tie izlaužas cauri kā rīta vējš; viņu savākto gūstekņu skaits ir kā tuksneša smiltis.”
(Habakuka 1: 4, 6, 9)

¹ Šeit un citur: vārds „Babilona” apzīmē pilsētu, savukārt „Babilonija” apzīmē valsti. Bābele (*Babel*), iespējams, ir senākais pilsētas apzīmējums, kas Bībelē minēts saistībā ar Bābeles torni. Latviešu Bībeles tulkojumos tradicionāli gandrīz visur tiek izmantots vārds „Bābele”.

Tomēr šis brīdinājums neatrada dzirdīgas ausis, un babiloniešu armija, no kuras ikviens tik ļoti baidījās, bija pie pilsētas vārtiem. 28 gadus vecais ķēniņš Jojakīms visvairāk baidījās no nežēlīgajiem iebrucējiem. Praviētis Jeremija īpaši viņu brīdināja par tauvojošajām briesmām.

“Jo Es sūtu nelaimi no ziemeļiem līdz ar briesmīgu visas zemes izpostīšanu. Jau lauva ir izlīdis no sava biezokņa, un tautu nožņaudzējs ir piecēlies un dodas prom no savas mītnes, lai padarītu tavu zemi par tuksnesi un tavas pilsētas pārvērstu drupās, kur neviens vairs nedzīvo. (...) Tādēļ tā saka Tas Kungs par Jūdas ķēniņu Jojakīmu, (...) “Es runāju uz tevi, kad tu vēl dzīvoji neaptumšotā laimē, bet tu Man atbildēji: es negribu par to neko dzirdēt! Tāds bija tavs paradums no pašas jaunības, ka tu neuzklausīji Manu balsi (...) Nē! Kā ēzeli aprok, tā apraks viņu, to izmetīs tālu ārpus Jeruzālemes vārtiem!” (Jeremijas 4: 6, 7; 22: 18, 21, 19)

Nav nekādu liecību par cīņu. Iespējams, izmisīgi cenšoties izvairīties no pravietotās bojāejas, Jojakīms noslēdza vienošanos ar Babilonas ķēniņu. Dārgie trauki no Salamana tempļa tika atdoti, zemei tika uzliktas nodevas un daži no ķēniņa galma augšmaņiem tika aizvesti gūstā, lai Babilonā tos apmācītu. Viņu starpā bija kāds jauniešs vārda Daniēls, kurš ir pierakstījis šo notikumu.

“Jūdas ķēniņa Jojakīma trešajā valdīšanas gadā Bābeles ķēniņš Nebukadnēcars devās kara gājienā pret Jeruzālemi un aplenca to. Un Tas Kungs nodeva Jūdas ķēniņu Jojakīmu un dažus Dieva nama traukus un piederumus viņa rokā, un viņš aizveda tos uz Sineāras zemi un nodeva tos sava dieva namā, bet traukus un dažus citus piederumus viņš novietoja sava dieva dārgumu krātuvē. Tad viņš pavēlēja Aspenasam, savam galminieku priekšniekam, izraudzīt no israēliešu vidus no ķēniņa nama vai no dižciltīgo ģimenēm jaunekļus, kas miesīgi bez vainas, kas glīti izskatā, ievadīti visās zināšanās, labi mācīti un ar bagātām gara dāvanām un būtu derīgi kalpot ķēniņa pilī. Tie ir mācāmi kaldeju rakstos, un tiem jāmācās arī kaldeju valoda.” (Daniēla 1: 1-4)

NEBUKADNĒCARS KLŪST PAR BABILONIJAS VALDNIKU

Pati pilsēta kopumā tika glābta un ķēniņam atļāva saglabāt savu troni kā Babilonijas vasalim. Nebukadnēcars turpināja savu karagājieni uz dienvidu pusi – Ēģipti. Jozefs Terslijs (Josephus Tersley) par to raksta: “Tā Babilonas ķēniņš šķērsoja Eifratu un ieņēma Sīriju līdz pat Pelūzijai.” Pelūzija bija pilsēta, kas atradās netālu no mūsdienu Suecas kanāla.

Iebrukums Ēģiptē tika pēkšņi atcelts, jo tika saņemtas ziņas no Babilonas pilsētas. Senais vēsturnieks Beross ir pierakstījis dramatiskos notikumus: “*Tajā laikā viņa tēvs Nabopolasars saslima un nomira Babilonā, kur bija valdījis 29 gadus. (..) [Nebukadnēcars] tādēļ atlika karagājieni uz Ēģipti un citām valstīm, nodeva gūstekņus, kurus veda uz Ēģipti, daži saviem draugiem, (...) un pats kopā ar nedaudziem steigā devās pāri tuksnesim uz Babilonu.*”

Nebukadnēcars bija uztraucies par sava troņa nākotni, tāpēc viņš izvēlējās īsāko, bet arī ļoti smago un bīstamo ceļu pāri Sīrijas tuksnesim. Zinādams, ka vecā valdnieka nāve bija signāls cīņai par troni un varu, viņš gribēja pēc iespējas ātrāk nokļūt galvaspilsētā. Šajā gadījumā ceļojums bija veiksmīgs, un Nebukadnēcars tika kronēts par ķēniņu 605. gada (pirms Kristus) septembrī.

Pavisam drīz arī bija beigušās jūdu gūstekņu apmācības. Nebukadnēcars, gluži tāpat kā Ēģiptes ķēniņš Akhenatons un Asīrijas ķēniņš Ašurbanipals, bija zinošs un gudrs. Šķiet, viņš pats personīgi interesējās par savu galma gūstekņu sabiedriskajiem un akadēmiskajiem sasniegumiem. Daniēls par to raksta šādi: “*Kad laiks notecēja, ko ķēniņš bija noteicis, lai tos vestu viņa priekšā, tad galminieku*

priekšnieks arī veda tos pie ķēniņa. Un, kad ķēniņš runāja ar tiem, tad izrādījās, ka no visiem jaunekļiem nebija neviena tāda kā Daniēls, Hananja, Misaēls un Asarja; tādēļ viņus arī uzņēma ķēniņa galma darbinieku vidū. Un visos gadījumos, kad ķēniņš griezās pie tiem, izrādījās, ka tie savās zināšanās, apķērībā un asprātībā bija desmitreiz pārāki par visiem gudrajiem un zīlniekiem visā viņa valstī.” (Daniēla 1: 18-20)

NEBUKADNĒCARA VĪZIJA

Visi pierādījumi liecina, ka Nebukadnēcars dedzīgi vēlējās padarīt Babilonu par varenāko metropoli pasaulē – uzbūvēt pilsētu, kuru nevarētu iekarot, un nodibināt dinastiju, kuru nevarētu pārtraukt. Viņš rūpīgi izstrādāja mērķus un veidus, kā sasniegt impērijas nemirstību. Viņš pietiekami labi pārzināja vēstures notikumus, lai zinātu, ka visas lielās impērijas, par spīti viņu ievērojamajai civilizācijai, bagātībai un militārajai varai, beigu beigās tika aizstātas ar ko citu.

Bībele ļoti spilgti stāsta par šo ambīciju. Tajā ir stāsts par kādu nakti, kurā Nebukadnēcaram bija satraucošs sapnis. Tā kā Babilonas iedzīvotāji pievērsa milzīgu uzmanību sapņiem, ķēniņam noteikti likās, ka viņa sapnis ir nelaimi vēstošs. Tomēr bija kāda problēma – no rīta viņš nevarēja atcerēties sava sapņa detaļas nedz arī saprast tā nozīmi.

“Savas valdīšanas otrajā gadā Nebukadnēcars redzēja nozīmīgu sapni, kas viņu tā satrauca, ka viņš uzmodās no miega. Ķēniņš aicināja gudros un vārdotājus, zīlniekus un kaldejus, lai tie viņam izskaidro sapni. Un, kad tie stājās ķēniņa priekšā, ķēniņš tiem sacīja: "Man bija sapnis, tas uztrauca mani un nedod man miera, un es gribu izprast tā nozīmi." Tad kaldeji sacīja ķēniņam aramiski: "Ķēniņš lai dzīvo mūžīgi! Atstāsti saviem kalpiem savu sapni, tad mēs tev to izskaidrosim!" Ķēniņš teica kaldejiem: "Mans lēmums ir negrozāms: ja jūs nedarīsīt man zināmu pašu sapni un tā izskaidrojumu, tad jūs sacirtīs gabalos un jūsu namus padarīs par drupu kaudzi.” (Daniēla 2: 1-5)

Šis Bībeles stāsts skaidri parāda, cik lielu nozīmi kaldeji piešķīra sapņiem un arī Nebukadnēcara ticību medijiem (jeb starpniekiem starp cilvēkiem un garu pasauli), kurus mūsdienās varētu dēvēt par jaunā laikmeta (New Age) personībām. Tomēr, lai varētu pilnībā paļauties uz gudro spējām un sapņa skaidrojuma patiesumu, viņš uzstādīja loģisku noteikumu: Gudrajiem vispirms bija jāpastāsta ķēniņam, ko tieši viņš ir sapņojis, un tikai pēc tam jāskaidro šī sapņa nozīme. Skaidrs, ka gudrie šo nosacījumu izpildīt nespēja. „Tad kaldeji atbildēja ķēniņam: "Nav neviena cilvēka virs zemes, kas varētu apmierināt ķēniņa prasību. Nav arī bijis ķēniņa, lai cik varens tas būtu bijis, kas būtu griezies ar tādu prasību pie kāda pareģa, kāda vārdotāja vai kaldeja. Tas ir par daudz - par grūtu, ko ķēniņš prasa. Nav neviena, kas varētu izpildīt ķēniņa prasību kā vien dievi, bet tie nedzīvo starp mirstīgiem cilvēkiem.”” (Daniēla 2: 10, 11)

Ķēniņš saprata, ka viņa padomnieki nav nemaz tik spējīgi, kā izliekas. „Par to ķēniņš stipri uztraucās un tā sadusmojās, ka pavēlēja nokaut visus gudros Bābelē.” (12. pants)

Daniēls un viņa trīs biedri, kuri bija atvesti no Jeruzālemes kā gūstekņi un izglītoti babiloniešu zinātnēs, nebija pieaicināti ķēniņa padomnieku grupā. Tomēr šis nāves spriedums tik un tā skāra arī viņus. Kad Daniēls uzzināja par savu nenovēršamo likteni un nāves sprieduma iemeslu, viņš lūdza laiku un iespēju izpildīt ķēniņa prasību. Tajā naktī četri ebreju jaunieši lūdza pēc dievišķas palīdzības. Viņu lūgšanas tika atbildētas un nākamajā rītā Daniēls stājās ķēniņa priekšā.

“Tad ķēniņš sacīja Daniēlam, kuru sauca par Beltsacarū: “Vai tu patiesi vari man pateikt sapni, kas man bija, un to arī izskaidrot?” Daniēls atbildēja ķēniņam: “Noslēpumu, ko ķēniņš grib zināt, viņam nevar atklāt ne gudrie, ne vārdotāji, ne zvaigžņu vērotāji, ne zīlnieki vai pareģi; bet ir Dievs debesīs, kas atklāj noslēpumus.

Un tas ir ķēniņam Nebukadnēcaram darījis zināmu, kas notiks laiku beigās; tavs sapnis un parādības, kuras tu guļot redzēji, ir šādas: tev, ak, ķēniņ, gultā guļot nāca galvā domas, kas notiks nākotnē. Un tas, kas atklāj noslēpumus, tev parādīja, kas notiks. (...) Tev, ak, ķēniņ, bija parādība - (...) Šī tēla galva bija no tīra zelta, tā krūtīs un rokas no sudraba, tā vēders un gurni no vara. Tēla stilbi bija no dzelzs, un tā kājas pa daļai no dzelzs un pa daļai no māla. Tev ar visu uzmanību tēlā noraugoties, pēkšņi no kalna bez kādas cilvēku roku palīdzības atraisījās akmens un gāzās lejup; tas ķēra tēla dzelzs un māla kājas un sašķaidīja tās. (...) Bet akmens, kas satrieca tēlu, kļuva par lielu kalnu, kas piepildīja visu zemi. Tāds ir sapnis. Tagad mēs dosim ķēniņam sapņa izskaidrojumu:

(...) tu esi tā zelta galva. Pēc tevis nāks cita valsts, kas būs vājāka par tavējo, un tad celsies vēl trešā valsts, no vara, tā valdīs pār visu zemi. Tad nāks ceturtā valsts, cieta kā dzelzs. (...) Tu redzēji, ka tēlam bija kājas un kāju pirksti pa daļai no māla, pa daļai no dzelzs, un tas norāda uz to, ka šī valsts būs savā būtībā nevienāda veidojuma valsts (...). Bet šo ķēniņu laikā debesu Dievs cels valsti, kura pastāvēs nesagrauta mūžīgi un kuras vara nepāries ne uz vienu citu tautu. Tā satrieks un iznīcinās citas valstis, bet pati pastāvēs mūžīgi.” (Daniēla 2: 26-44)

Bībelē Daniēla grāmatā aprakstīts, ka ķēniņš bija ļoti pārsteigts. Fakts, ka Daniēls bija spējīgs atklāt ķēniņam, kas notika viņa sapnī, pārliecināja pašu ķēniņu par to, ka sapnis nācis no Dieva un tā skaidrojums ir patiess.

“Tad ķēniņš Nebukadnēcars nokrita uz sava vaiga, zemojās Daniēla priekšā un lika tam pienest dāvanas un kvēpināmos upurus. Ķēniņš sacīja vaļsirdīgi Daniēlam: “Patiesi, jūsu Dievs ir visu dievu Dievs un visu ķēniņu Kungs, Viņš atklāj noslēpumus; tādēļ arī tu varēji atklāt šo noslēpumu!”” (Daniēla 2: 46, 47)

Nekur citur, izņemot Bībeli, nav rakstīts par šo sapni vai notikumiem, kas pavisam drīz notika pēc tā. Tomēr laiks ir pierādījis pravietojuma precizitāti. 539. gadā pirms Kristus Babilonu iekaroja mēdieši un persieši. Pēc tiem to iekaroja maķedonieši Aleksandra Lielā vadībā, savukārt pēc viņa – romieši. Četras impērijas sekoja cita citai. Vēsturnieks Edvards Gibons (Edward Gibbon) velk paralēles ar vēstures un Bībeles stāstu savā grāmatā “Romas impērijas pagrimums un bojāeja” (Decline and Fall of the Roman Empire) trešajā sējumā: “Republikas armijas, dažreiz kaujā pieveiktas, bet karā vienmēr uzvarošas, ātriem soļiem devās uz Eifratas pusi, Danubi, Reinu un okeānu; un zelta, sudraba vai bronzas tēlus, kuri varētu ainit nācījas un viņu ķēniņus, sekmīgi sadragāja Romas dzelzs monarhija.”

Sauciet to par sagādīšanos, ja vēlaties, tomēr starptautiskā vēsture ir atklājusies tieši tā, kā tas tika pravietots Nebukadnēcara sapnī. Pavisam noteikti pasaulē nebija piektā lielā impērija. Romu neuzveica neviena tauta vai valsts. Roma – kuru sapnī attēloja tēla dzelzs stilbi, kuri zemāk pārgāja māla un dzelzs sajaukuma pēdās ar desmit pirkstiem – ar laiku saira hunņu, ostrogotu, franku, anglosakšu, alamaņu, suevu, visigotu, lombardu, heruļu un burgundu iebrukumu rezultātā.

Kopš tā laika līdz pat mūsdienām neviena armija nekad nav spējusi iekarot teritoriju, kas kādreiz piederējusi Romai. Lai gan bieži izveidojās valstis ar dzelzs spēku, nevienai nav izdevies iegūt Romas

varas scepteri. “(...) Neviena daļa nesaraujami nesavienojas ar otru, tieši tā kā dzelzs nesavienojas ar mālu.” (Daniēla 2: 43) Mēs domājam, ka Bībeles daudzie pravietojumi, kuri jau piepildījušies vai piepildās mūsu acu priekšā, sniedz pierādījumus, ka tai ir dievišķa izcelsme. To nevar ignorēt vai nostumt malā pat šodien, 21. gadsimtā.

BABILONIEŠI ATGRIEŽAS JERUZĀLEMĒ

Bābeles vēstures ieraksti norāda, ka katru gadu Nebukadnēcars ieveda savu armiju Sīrijā, lai pakļautu nepakļāvīgās pilsētas, ievācot laupījumu no tām, kuras viņš iekaroja, un gāžot jebkuru vietējo valdnieku, kurš uzdrošinājās pretoties Babilonas autoritātei.

Tomēr bija kāds, kuram izdevās izveidot veiksmīgu sacelšanos. Trīs gadus pēc tam, kad viņš bija pakļāvis Babilonai, Jojakīms atkal atteicās pakļauties tai. Ēģipte jau pamazām atkopās, un, iespējams, paļaujoties uz Ēģiptes atbalstu, Jojakīms atteicās izmaksāt Babilonai ikgadējo nodevu. Viss, šķiet, noritēja gludi. Babiloniešu armija viņu vairs netraucēja un vēl vairāk – 601. gadā pirms Kristus, kad Nebukadnēcars atkal iebruka Ēģiptē, ēģiptieši viņu pārliecinoši uzvarēja. Jojakīms gavilēja un viņa bailes, kuras viņā iedzina pravietis Jeremija, tika izklaidētas.

Tomēr pravietis nebija kļūdījies. Dievišķais piepildījums varbūt kavējās, tomēr no tā nevarēja izvairīties. Pēc četriem gadiem, 597. gadā pirms Kristus, Babilonijas armija atkal parādījās pie Jeruzālemes vārtiem un šoreiz nebija iespējams to aizkavēt. Jojakīmu iekala bronzas važās un kopā ar dažiem tempļa traukiem kā kara gūstekni veda uz Babilonu.

Mēs nezīnām, vai Jojakīms ceļā nomira no kādas smagas slimības, vai tika nogalināts, tomēr šķiet, ka Babilonu viņš nemaz nerasniedza. Vēsturnieks Jozefs [Titus Flavius Josephus] apgalvo, ka viņš pat netika tālāk par Jeruzālemes pievārti. “*Nebukadnēcars (...) nokāva tas, kas bija sava laika zieds, pašus cienījamākos, kopā ar viņu ķēniņu Jojakīmu, kuru viņš vēlāk pavēlēja izvest mūru priekšā bez kādām bērēm.*” Pravietis Jeremija tika brīdinājis “*Kā ēzeli aprok, tā apraks viņu, to izmetīs tālu ārpus Jeruzālemes vārtiem!*” Jeremijas 22:19

Jojakīma troni ieņēma viņa 18 gadus vecais dēls Jojahīns, kurš pavisam drīz pieļāva to pašu kļūdu, kādu pieļāva viņa tēvs, un pēc trim mēnešiem Nebukadnēcars atkal atradās pie Jeruzālemes mūriem. Jaunais ķēniņš nolēma padoties un “*tad Jojahīns, Jūdās ķēniņš, gāja ārā pie Bābeles ķēniņa, viņš un viņa māte, viņa galma ļaudis, viņa karaspēka virsnieki un viņa galma kalpotāji (...).*” (2. Ķēniņu 24: 12)

NEBUKADNĒCARA AMBĪCIJAS PIEAUG

Nebukadnēcars bija pazīstams kā nerimstošs celtnieks; viņš pabeidza celt zikurātu, kuru iesāka viņa tēvs; tāpat viņš turpināja celt 54 tempļus un varenu gājienu ielu cauri Babilonas centram.

Viņš rakstīja: “*Kad dievs Marduks, varenais kungs, mani radīja, viņš svinīgi pavēlēja uzturēt zemi kārtībā, lai celtu pilsētas un atjaunotu tempļus. Es bijībā paklausīju. Es izveidoju Babilonu, diženo pilsētu (...). Tās vārtu ejā es noliku milzu vēršus un ķirzakas, tādus, kādus neviens ķēniņš pirms manis nav izveidojis (...). Es atjaunoju Etemenanki, Babilonas zikurātu. Borsipā es uzbūvēju cēlu templi, kuru tik ļoti iemīlēja Nabu; tas bija pārklāts ar zeltu un dārgiem akmeņiem, tik spožs kā debess jums.*”

Varenajam Jaunbabilonijas impērijas ķēniņam viss veicās lieliski. Bībele stāsta par to, kā Nebukadnēcars nolēma mest izaicinājumu dievišķajam pravietojumam un izrādīt savas ambīcijas, lai

parādītu Babilonas nemirstīgo godību – viņš lika uzcelt vīzijā redzēto tēlu, tikai nevis no dažādiem metāliem, bet gan visu no tīra zelta. (Skat. Daniēla 3. nodaļu)

“Ķēniņš Nebukadnēcars lika darināt zelta tēlu, tas bija sešdesmit olekšu augsts un sešas olektis plats, viņš to uzstatīja Bābeles valsts Duras kļajumā. Ķēniņš Nebukadnēcars izsūtīja vēstnešus, lai aicinātu atsevišķu zemju pārvaldniekus, priekšniekus, augstākos virsniekus, virstiesnešus, mantziņus, tiesnešus, padomniekus un visus citus valsts augstākos ierēdņus piedalīties tēla iesvētīšanā, ko Nebukadnēcars bija licis uzslīet.” (Daniēla 3: 1-2)

Iespējams, tas notika 594. gadā pirms Kristus, kad Cedekija apciemoja Babilonu. (Skat. Jeremijas 51:59) Ikvienam klātesošajam bija obligāti jāzemojas un jāpielūdz zelta tēls, simboliski atzīstot Babilonas autoritāti un paliekošo varenību. Tomēr bija trīs ebreji, kuri uzdrīkstējās nepakļauties ķēniņa pavēlei, un viņus par to iemeta „degošā ceplī” – visdrīzāk lielā ķieģeļu apdedzināšanas krāsnī, kuru kurināja ar salmiem un ogleņiem; mūsdienās joprojām līdzīgas izmanto Irākā. Saskaņā ar Bībeli, viņi brīnumainā kārtā tika izglābti no liesmām.

Ir vērts pakavēties pie zelta tēla izmēriem. 60 olektis ir apmēram 32 metri. Iespējams, tas bija tēla augstums kopā ar postamentu, uz kura tas atradās. Tomēr daudz svarīgāks par tēla augstumu ir fakts, ka visos izmēros bija skaitlis seši, jo Babilonā bija skaitīšanas sistēma, kas balstīta uz skaitli 60. Mēs esam pārņēmuši daudz vairāk no Babilonas kultūras, nekā daudziem šķiet. Mums ir 60 sekundes minūtē, 60 minūtes stundā un 360 grādi riņķa līnijai. Šo lietu saknes meklējam senajā Babilonā. Jaunajā Derībā antikrista atpazīšanas skaitlis ir 666, un viņš Atklāsmes grāmatā 17:5 minēts kā noslēpumainā „Bābele”.

Nebukadnēcars bija pazemots, jo trīs ebreji brīnumainā veidā izglābās no sadegšanas ceplī, tomēr viņš publiski atzinās: *“Slavēts lai ir Sadraha, Mesaha un Abed-Nego Dievs, kas sūtījis Savu eņģeli un izglābis Savus kalpus, kuri palāvās uz Viņu (...).”* (Daniēla 3: 28) Tomēr zelta tēlu viņš acīmredzot paturēja, jo Hērodots par to rakstīja: *“Kīra laikā šajā svētajā ēkā atradās milzīga cilvēka statuja no tīra zelta, kuras augstums bija kādas 15 pēdas.”*

Nebukadnēcaram bija jāapgūst vēl viena mācība. Viņš atkal redzēja sapni, kuru viņa gudrie vīri nespēja izskaidrot. Tas bija par koku, kas tika nocirsts, bet kura celms un saknes palika zemē. (Skat. Daniēla 4. nod.) Praviētis šo sapni skaidroja tā – ķēniņam uz septiņiem gadiem būs jāatkāpjas no troņa, jo viņš nebūs savā prātā. Viņš ieteica ķēniņam laboties, lai izvairītos no draudošā soda.

Kādu laiku ķēniņš paklausīja šai vēstij. Tomēr, tuvojoties 12 mēnešu noslēgumam, viņš vēlējās pastaigāties pa savas skaistās pils jumtu. Aplūkojot Babilonas varenās ēkas, kuras viņš bija uzbūvējis, viņš izteica šādus iedomīgus vārdus: *“Vai šī nav tā lielā Bābele, ko es uzcēlu ar savu spēku ķēniņam par mājokli un par godu savai varenībai?”* (Daniēla 4: 27)

Viņš bija lepns, gluži kā aizvien. Uz kādas ķīļraksta plāksnes ir rakstīts: “Babilona, pilsēta, kuru es mīlu un kas man tuva sirdij, ļaužu apbrīnota, zemes uzturētāja, brīnišķā pils, varenības mājoklis [...]”

Bībele runā par šādas lepnības rezultātu: *“Tā tev, ak, ķēniņ Nebukadnēcar, ir likts sacīt: tava ķēniņa valsts un cienība tev ir atņemta! Tevi izstums no cilvēku sabiedrības, tu dzīvosi pie lopiem laukā, tev dos zāli ēst kā lopiem. Un tā paies septiņi gadi, iekams tu atzīsi, ka Visuaugstākajam ir vara pār cilvēku ķēniņa valstīm un ka Viņš var ķēniņa valsti piešķirt, kam vien Viņš grib.”* Daniēla 4:28-29

Nav brīnums, ka atrastajās babiloniešu plāksnēs par šiem notikumiem nav nekādu ziņu. Tā vietā par Nebukadnēcara pēdējiem valdīšanas gadiem tur vērojams ļaunu vēstošs klusums. 588. gadā pirms

Kristus viņš aplenca Jeruzālemi; 586. gadā viņš to iekaroja un izpostīja, un lielākā daļa tautas tika aizvesta trimdā uz Babiloniju. 569. gadā pirms Kristus viņš atkal iebruka Ēģiptē, bet 562. gadā mira.

Kas notika ar vareno valdnieku laikā starp šiem notikumiem, par to vēsture klusē. Varam domāt, ka 7 pravietotie „pārmācības” gadi bija laika posmā starp 586. un 569. gadu pirms Kristus. Neilgi pēc Nebukadnēcara nāves, lieliskā impērija, par kuru ikviens, īpaši viņš pats tik ļoti jūsmoja un sapņoja to padarīt nemirstīgu, sāka brukt.

BABILONA PĒC NEBUKADNĒCARA

Nebukadnēcara dēls Amel-Marduks (Bībelē Evil-Merodahs) valdīja tikai divus gadus. Savā pirmajā valdīšanas gadā viņš atbrīvoja no cietuma Jojahīnu. *“Bet trīsdesmit septītajā gadā pēc Jojahīna, Jūdas ķēniņa, izvešanas, divpadsmitajā mēnesī, divdesmit septītajā mēneša dienā Evil-Merodahs, Bābeles ķēniņš tanī gadā, kad kļuva ķēniņš, apžēloja Jūdas ķēniņu Jojahīnu un izlaida viņu no cietuma. (...) un tas ēda vienmēr pie ķēniņa galda, kamēr viņš vēl dzīvoja. Un tam nodalīja uzturam viņam pienācīgo daļu kā pastāvīgu devu, un tā viņam tika dota no ķēniņa puses ik dienas, kamēr viņš dzīvoja.”* (2. Ķēniņu 25: 27-30)

Par viņa „pienācīgo daļu” ziņo arī arheologu atrastie ķīļraksta dokumenti. Profesors Roberts Koldvejs (Robert Koldewey) no Vācijas veica izrakumus Babilonā laikā no 1899. gada līdz 1917. gadam. Lielāko daļu dārgumu, kurus viņš atrada izrakumos, viņš sūtīja Berlīnes muzejam. Starp tiem bija arī skaistie Ištara vārti, kas bija veidoti no dedzinātiem ķieģeļiem.

Netālu no oriģinālās Ištara vārtu atrašanās vietas Koldvejs atrada ķīļraksta plāksnes, kuras 1933. gadā iztulkoja asīriešu speciālists E. F. Veidners (E. F. Weidner). Tas bija smags darbs, jo plāksnes pārsvarā bija kvītis, rēķini, inventarizācijas pieraksti, rekvizīcijas raksti u.tml. Tomēr viena plāksne viņu pārsteidza. “Jojahīnam Jūdas ķēniņa dēlam 10 traukus eļļas. Pieciem Jūdas ķēniņa dēliem 2,5 traukus eļļas.” Šie bija tieši un skaidri pierādījumi ārpus Bībeles, ka Jojahīns ir eksistējis un Amel-Marduks viņam ir devis viņa daļu.

Kad 560. gadā pirms Kristus Amel-Marduks tika noslepkavots, pēc viņa tronī nāca vairāki valdnieki, kas dzīvoja īsu mūžu. Viņa māsas vīrs Nergal-Shur-Usur ieņēma troni uz četriem gadiem, pēc viņa tronī nāca viņa dēls Labaši-Marduks. Jau pēc diviem mēnešiem arī viņš tika nogalināts, un Nabonidus ieņēma troni. Viņš valdīja 17 gadus, un bija pēdējais Jaunbabilonijas impērijas ķēniņš.

JAUNBABILONIJAS IMPĒRIJAS GALS

Nabonidus bija apprecējis Nebukadnēcara meitu. Tomēr viņa mātei bija liela ietekme pār savu dēlu. Viņa bija Mēness dieva Nannara priesteriene, tādēļ Nabonidus mēģināja uzspiest Nannara reliģiju Babilonijas iedzīvotājiem, kuru tradīcija bija pielūgt kaldeju dievu Belu. Tas padarīja viņu diezgan nepopulāru, un, iespējams, tieši šī iemesla dēļ viņš izvēlējās uzturēties tālāk no galvaspilsētas. Viņš pavadīja 12 gadus Arābijas pilsētā Temā. Savā prombūtnes laikā viņš 552. gadā pirms Kristus kronēja savu dēlu Belsacaru par Babilonas reģentu jeb pavaldoni. Belsacaram bija izvirtis raksturs, tādēļ viņa neveiksmīgās valdīšanas laikā impērija sabruka. Šķita, ka viņam neinteresē, ka pie austrumu horizonta veidojas vētras mākoņi, tādēļ viņš vienkārši ļāvās saviem dzērāja priekiem.

Babilonā pienāca ziņas, ka persietis Kīrs ir iekarojis lielāko daļu no Babilonijas impērijas, bet Belsacars jutās drošs aiz augstajiem Babilonas mūriem. Pat tad, kad 540. gadā pirms Kristus Persijas

armija parādījās pie Babilonas vārtiem, Belsacars likās pat nemaz neraizējās. Babilona bija labi sagatavojusies kaujai, vismaz viņam tā šķita!

Reizi gadā Babilonas iedzīvotājiem bija īpašas dzīres. Belsacars negrasījās ļaut tādai mazai lietai kā Persijas armija izjaukt šo tik ļoti nozīmīgo notikumu. Bībele raksta: *“Ķēniņš Belsacars sarīkoja saviem tūkstoš dižciltīgajiem lieliskas dzīres un dzēra ar tiem kopā vīnu, sēdēdams visu viņu priekšgalā. Viņa skurbumā Belsacars pavēlēja atnest tos zelta un sudraba traukus, ko viņa tēvs Nebukadnēcars bija atvedis no Jeruzālemes Dieva nama, lai dzertu vīnu no tiem viņš pats, viņa dižciltīgie, viņa sievas un blakussievas. (...) Viesi dzēra vīnu un daudzināja slavas dziesmās savus zelta un sudraba, vara un dzelzs, koka un akmens dievekļus. Tajā brīdī parādījās cilvēka rokas pirksti, tie rakstīja uz pils baltās sienas iepretī kroņlukturim (...).”* (Daniēla 5: 1-5)

Astrologi un gudrie vīri tika atsaukti, lai izlasītu uzrakstu uz sienas un paskaidrotu tā nozīmi. Kad viņi to nespēja izdarīt, tika atsaukts jau gados vecais Daniēls. *“Šādi skan tas raksts, kas tur stāv: Mene, mene, tekel, upharsin. Tam ir šāda nozīme: mene – Dievs tavas valstības dienas ir skaitījis un tās izbeidzis; tekel – tu esi svērts svaru kausā un atrasts par vieglu; upharsin – tava valsts ir dalīta un atdota mēdiešiem un persiešiem.”* (Daniēla 5: 25-28)

Tajā pašā naktī Babilonā iebruka Persijas armija un Belsacars tika nogalināts. Varenā Jaunbabilonijas impērijas godība bija beigusies. Jau pēc 66 gadiem Nebukadnēcara sapnis par nemirstīgu impēriju tiek sašķaidīts gabalos. Zelta galvu jau bija aizstājušas rokas un krūtis no sudraba.

Babilona turpināja būt plaukstoša Medo-Persijas impērijas pilsēta līdz pat 480. gadam pirms Kristus, kad Kserkss iznīcināja tempļus, pilis un mūrus šajā pilsētā, jo domāja, ka Babilona varētu sacelties. Tomēr lielā pilsētā izdzīvoja. Kad 323. gadā pirms Kristus Aleksandrs Lielais atgriezās no saviem iekarojumiem Āzijā, viņš vēlējās padarīt Babilonu par savas jaunās impērijas galvaspilsētu, tomēr tam nebija lemts notikt. Viņš nomira tajā pašā gadā, to vēl nerasniedzis. Viņa pēctecis Seleuks pameta Babilonu un 312. gadā pirms Kristus uzbūvēja jaunu pilsētu ziemeļos no Babilonas un nosauca to savā vārdā. Miljoniem Babilonas ķieģeļu tika izlietoti, lai uzceltu šo jauno pilsētu. Tas bija īsto beigu sākums.

Eifrata, kas bija tecējusi caur Babilonas centru, mainīja savu gultni, un līdz ar upi no šīs vietas attālinājās arī iedzīvotāji. Al-Hindia pilsētā, izmantojot Babilonas ķieģeļus, tika uzbūvēts milzīgs dambis. Arī tagadējā Hillas pilsētā, kas atrodas apmēram 6 km uz dienvidiem, lielā mērā ir uzbūvēta no Babilonas ķieģeļiem. Pēdējo gadu laikā Irākas valdība senās Babilonas atrašanās vietā īsteno plašu programmu, lai izveidotu tur milzīgu izklaides parku.

Pirms 2700 gadiem pravietis Jesaja paredzēja: *“Tur nemūžam neviens vairs nedzīvos, tā paliks tukša uz radu radiem. Arābi tur neapmetīsies, un gani tur neganīs.”* (Jesajas 13: 20)

Šodien Babilonas drupas plešas ap 30 kvadrātkilometru lielā platībā.

ROKOTIES PAGĀTNĒ ir Tiešsaistes Bībeles studiju neklātienes nodarbību programma. Autortiesības aizsargātas.

Apmeklējiet mūsu mājaslapu www.biblesstudijas.lv vai sazinieties ar mums:
e-pasts: konsultants@bible.lv